

2. Ілляшенко С.М. Маркетингова товарна політика: підручник / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 234 с.
3. Ларіна Я.С. Формування та механізми реалізації маркетингових стратегій в агропродовольчому підкомплексі АПК: [монографія] // Я.С. Ларіна – К.: Преса України. – 2008. – 336 с.
4. Соловійов І.О. Агроркетинг: системна методологія, реалізація концепції: [монографія] / Соловійов І.О. – Херсон: Олди-плюс, 2008. – 344 с.

УДК:330.322:330.341.4:(477)

ІНВЕСТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ВЕРМІЄНКО Т.Г. – к.е.н., доцент, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток економіки комплексно об'єднує виробництво, науку, освіту, управління, фінанси, культуру та інші складові суспільного життя. Невід'ємною складовою стратегії інноваційного розвитку економіки є інноваційна політика, що насамперед ґрунтується на створенні сприятливого інвестиційного клімату, а також формуванні дієвих структур для її реалізації і налагодження ефективного механізму взаємодії між ними, тобто формування сприятливих умов для функціонування суб'єктів інноваційної діяльності та розвитку підприємництва у інноваційній сфері.

Використання інновацій має істотний вплив на економічний розвиток країни в напрямі прискорення структурної перебудови економіки, підвищення її конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості й забезпечення фінансової безпеки країни у світовій економічній системі. На сьогодні дедалі більша увага приділяється створенню сприятливих умов для розгортання інноваційних процесів. Одними з найефективніших стимулів активізації інноваційної діяльності стають фінансові, тому питання, пов'язані з формуванням і вдосконаленням системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності й пошуком перспективних джерел її фінансування, набувають актуальності.

Стан вивчення проблеми. Теоретичні основи дослідження впливу інноваційних процесів на економічне зростання та основи фінансового забезпечення інноваційної діяльності закладені в роботах відомих учених, а саме: М. Кондратьєва, Д. Кларка, М. Туган-Барановського, Г. Фрідмана, Й. Шумпетера та ін. Серед сучасних досліджень, які висвітлюють різні аспекти інноваційних процесів, слід відзначити праці О. Жилінської, О. Кондрашова, О. Лапко, С. Онишко, В. Осецького. У сучасних умовах більш поглиблених наукових досліджень потребують питання щодо визначення пріоритетності державної підтримки інноваційної діяльності, застосування непрямих методів стимулювання залучення інвестицій в інноваційну сферу тощо.

Завдання і методика досліджень. Метою статті є вивчення тенденцій розвитку сучасного стану інноваційної діяльності в Україні та надання пропозицій щодо її активізації та методів фінансової підтримки.

Результати досліджень. Запорукою успішної діяльності як економіки в цілому, так і будь-якого підприємства виступає максимально результативне використання всіх доступних матеріальних та інтелектуальних активів, а також здійснення інноваційних процесів, що визначають стійку динаміку розвитку підприємства.

Інноваційна сфера України зберігає життєздатність і тенденцію розвитку, незважаючи на існуючі труднощі, і цьому сприяють як ринкові, так і адміністративні важелі. Що стосується інвестиційних аспектів інноваційної діяльності, то вагоме значення при цьому повинно належати державі. У нашій країні інноваційна інфраструктура ще недостатньо розвинена, не охоплює всі ланки інноваційного процесу і не має систематичного підходу до забезпечення відповідними послугами у сфері інноваційної діяльності.

Одним із найважливіших заходів щодо активізації інноваційної діяльності є забезпечення належного рівня фінансування й інвестування наукової та інноваційної сфери. Інвестування капіталів у нові технології дозволить істотно активізувати виробничу активність, збільшити кількість робочих місць, а також, що особливо важливо, стимулюватиме інноваційний розвиток підприємств, організацій, а отже, розвиток регіонів та економіки країни загалом. Як відомо, для досягнення помітного впливу на розвиток економіки рівень такого фінансування має перевищувати 0,9% ВВП. У цих умовах інновації починають відігравати не лише соціокультурну й пізнавальну роль, а ще й економічну. В Україні рівень фінансування НДіР становить близько 1,5% ВВП. Для порівняння: у Швейцарії, Фінляндії і Швеції наукоємність ВВП становить 2,67 – 3,86%.

Слід зазначити, що формами інвестування інноваційної діяльності є:

- державне (комунальне) інвестування, яке здійснюється органами державної влади або органами місцевого самоврядування за рахунок бюджетного засобу та інших засобів відповідно закону;

- комерційне інвестування, яке здійснюється суб'єктами господарювання за рахунок власних або позикових засобів із метою розвитку бази підприємництва;

- соціальне інвестування, яке здійснюється в об'єкти соціальної сфери та інших невиробничих сфер;

- іноземне інвестування, яке здійснюється іноземними юридичними особами або іноземцями, а також іншими державами;

- загальне інвестування, яке здійснюється суб'єктами України разом із іноземними юридичними особами або іноземцями.

Загальні умови реалізації інвестицій в Україні визначаються законом.

Фінансування науково-технічної діяльності в усьому світі є прерогативою держави. Вона свідомо бере на себе зобов'язання щодо фінансування НДіР, оскільки на цьому капіталомісткому й неприбутковому етапі інноваційного процесу для приватного сектору відсутні вагомі стимули інвестування власного капіталу.

В Україні діє Державне агентство України з інвестицій та розвитку (Держінвестицій), який є центральним органом виконавчої влади у сфері інвестиційної та інноваційної діяльності. У 2010 р. обсяг бюджетних асигнувань Держінвестицій було затверджено Законом України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (із змінами) за чотирма бюджетними програмами загальною сумою 501651,7 тис. грн. (табл.1). Обсяг бюджетних асигнувань Державних інвестицій у 2010 році склав 0,15% всіх видатків Державного бюджету України. Станом на перше січня 2011 р. Державних інвестицій має кредиторську заборгованість на суму 249108,3 тис. грн., у тому числі за програмою «Державна підтримка реалізації інноваційних

та інвестиційних проєктів у реальному секторі економіки, у тому числі через механізм здешевлення кредитів» – 248 911,7 тис.

Таблиця 1 – Обсяг бюджетних асигнувань Державних інвестицій у 2010 році

Бюджетна програма	Обсяг бюджетних асигнувань, тис.грн.
«Державна підтримка реалізації інноваційних та інвестиційних проєктів у реальному секторі економіки, у тому числі через механізм здешевлення кредитів»	472605,7
«Утримання регіональних центрів інноваційного розвитку»	14185,8
«Керівництво та управління у сфері інвестиційної та інноваційної діяльності»	12376,9
«Заходи щодо формування позитивного інвестиційного іміджу України»	2483,3
Разом:	501651,7

Як показали вищенаведені дані, наша держава не має необхідного обсягу бюджетних коштів для фінансування в повному обсязі інноваційної діяльності. Через це важливим завданням стає стимулювання інвестицій у інноваційний процес. Станом на 1 січня 2011 року, в економіку України іноземними інвесторами внесено 40026,8 млрд. дол. США. Інвестиції надійшли зі 125 країн світу (табл.2).

Таблиця 2 – Основні країни-інвестори України на 01.01. 2011 р.)

Назва країни	Обсяг інвестицій (млн. дол. США)
Кіпр	8 593,2
Німеччина	6 613,0
Нідерланди	4 002,0
Російська Федерація	2 674,6
Австрія	2 604,1
Сполучене Королівство	2 375,9
Франція	1 640,1
Сполучені Штати Америки	1 387,1
Віргінські Острови	1 371,0
Швеція	1 272,3

Згідно з даними табл.2, найбільшим інвестором України в 2010 році виявився Кіпр. Обсяг його інвестицій становить 21% від суми всіх іноземних інвестицій.

Протягом 2010 року регіональними центрами з інвестицій та розвитку було проведено 545 консультацій та зустрічей з потенційними інвесторами з питань реалізації спільних проєктів. За результатами проведених зустрічей було досягнуто домовленостей щодо залучення інвестицій в економіку регіонів України в обсягах: іноземні - 10,97млн. дол. США, внутрішні - 23,05 млн. дол. США. Світовий банк же оцінює потреби України в інвестиціях більш ніж 100 млрд. дол. США.

Найбільш привабливими для інвесторів є традиційні галузі економіки. Це, перш за все, металургія, машинобудування, хімічна промисловість, харчова промисловість. Разом із тим, дедалі більше привертають увагу інвесторів такі галузі, як автомобільна промисловість, споживча електроніка, високі технології, вітроенергетика, сонячна енергетика, виробництво біопалива, телекомунікації, логістика та деякі інші.

Нинішня ситуація, що склалася в економіці України, свідчить про те, що за наявності в країні значних фундаментальних і технологічних наробітків, відбува-

ється зниження активності інноваційної діяльності, пов'язаної передусім із браком власних коштів у підприємств і обмеженістю бюджетного фінансування. Вирішення наявної на сьогодні проблеми збільшення обсягів вітчизняного виробництва можна зумовити двома чинниками: збільшенням купівельної спроможності підприємств і населення і зростанням конкурентоспроможності товарів вітчизняного виробника на внутрішньому і зовнішньому ринках. Інноваційний шлях розвитку економіки якраз і забезпечує цю конкурентоспроможність шляхом постійного оновлення технологій, товарів і послуг різноманітного призначення, стабілізацією і розширенням ринків збуту, ефективним використанням науково-технічного потенціалу і стимулюванням його зростання. В активізації інноваційної діяльності дуже зацікавлений підприємець, адже це випуск нових і конкурентоздатних видів товарів, який дає йому гарантований прибуток, швидке повернення вкладених коштів, накопичення вільного капіталу і можливість його вкладення у розширення виробництва; працівник, адже це – нові робочі місця, гарантована і своєчасна виплата заробітної плати; споживач – він отримує доступ до нових видів товарів із кращими споживацькими якостями; і нарешті – держава, оскільки розвиток інноваційної діяльності – це збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, надходження до держави іноземного капіталу у вигляді прямих інвестицій.

Висновки і пропозиції. Отже, на сьогодні в Україні спостерігається недостатній обсяг бюджетного фінансування інноваційного розвитку. Так, у Європі інвесторами інноваційних проектів виступають переважно банківські групи, інституційні інвестори (об'єднання страховиків, пенсійні фонди), які намагаються диверсифікувати свої традиційні інвестиції в акції й облигації, фонди інвестиційного капіталу та регіонального розвитку. В Україні фінансовий ринок лише починає формуватися та, на жаль, не є потужним джерелом інвестицій. Також через недовіру до банківської системи ситуація з доступом до фінансових ресурсів стала незадовільною.

Із метою спрямування власних ресурсів підприємств і фінансових ресурсів, які обертаються на фінансовому ринку, у напрямі ризикованої інноваційної діяльності потрібно створення системи відповідних стимулів. В Україні питання стимулювання інвестування інноваційної діяльності не вирішені й потребують подальших розробок із метою створення необхідного арсеналу стимулів та їх ефективною реалізації. Заходи щодо стимулювання недержаного інвестування науково-технічної та інноваційної діяльності повинні гармонійно поєднуватись із традиційними підходами прямої бюджетної підтримки і створювати можливості активного спрямування усіх наявних джерел ресурсів на інноваційне оновлення виробництва, адже від обсягів оновлення основного капіталу залежать темпи й обсяги нарощування ВВП, а отже, й економічне зростання країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дані Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Дані Державного агентства України з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua/>
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
4. Юркевич О.М. Інноваційне спрямування інвестиційного потенціалу фінансових інститутів / Юркевич О.М. // Фінанси України. – 2010. - №10. – С. 81-86.

5. Кабанов В.Г. Активізація фінансових інвестицій як складова стратегії стабілізації та зростання економіки / Кабанов В.Г. // Фінанси України. – 2010. - №5. – С.39-47.

УДК 339.13.021:633.18

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НА РИНКУ РИСУ В УКРАЇНІ

БРОПКИН В. А. – аспірант, Інститут рису НААН України

Постановка проблеми. На сучасному етапі забезпечення зростання та наближення обсягів і структури виробництва рису до потреб суспільства на основі оптимального використання ресурсів через відновлення старої виробничої структури галузі, орієнтованої на затратоємний тип виробництва в умовах планово-розподільчої системи, робить неможливим ефективне відродження рисівництва. Тобто підвищення ефективності галузі повинно здійснюватись на якісно новій основі – через структурну трансформацію та екологізацію виробництва відповідно до умов відкритого ринку. У сучасних умовах економічні особливості виробництва рису вимагають розробки концептуальних основ розвитку галузі на регіональному рівні з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду [1, 2].

Стан вивчення проблеми. Соціально-економічні умови останнього періоду в Україні негативно вплинули на розвиток галузі рисівництва. Значна частина інженерних рисових систем не використовується за призначенням. Проте галузь рисівництва в Україні збережено і в останні роки вона починає розвиватися прискореними темпами, що обумовлено зростаючими вимогами населення України в цінній дієтичній продукції, необхідністю відмовлення від закупок її за кордоном і важливим агроеліоративним значенням культури. Зі становленням рисівництва в господарствах виникла необхідність у проведенні спеціальних економічних досліджень, спрямованих на підвищення її ефективності. Особливо зростає їх значення в умовах переходу на ринкові економічні відносини [3, 4].

Актуальними для сучасного етапу ринкової трансформації сільського господарства України є такі методологічні питання, як роль держави у реформуванні майнових і земельних відносин, становленні сільськогосподарських підприємств, розвитку кооперації, фермерства та приватних підсобних господарств, удосконаленні цінового механізму та усуненні диспаритету цін, який склався між сільським господарством та галузями, що обслуговують його [5, 6].

Завдання і методика досліджень. Метою є наукове обґрунтування основних напрямів підвищення ефективності галузі рисівництва в Україні. Дослідження базуються на теоретичних і методологічних основах макро- і мікроекономіки.

Результати досліджень. На сучасному етапі розвитку рисівництва існує ряд проблем, які вимагають свого вирішення найближчим часом: по-перше, в результаті реорганізації аграрного сектора рисові системи стали власністю більш як 17 тис. пайовиків, а внутрішньогосподарська мережа передана до комунальної власності селищних та сільських рад, які просто не мають коштів на підтримку